

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

УДК 657

DOI <https://doi.org/10.32782/СМІ/2024-12-10>**Гнедіна К.В.**кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Чернігівська політехніка»**Сорока А.В.**здобувачка вищої освіти,
Національний університет «Чернігівська політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛІНГУ ДЛЯ СТАРТАП-КОМПАНІЙ

Стаття присвячена дослідженню особливостей формування системи бухгалтерського обліку та організації контролінгу для стартап-підприємств з урахуванням їх специфіки та викликів сучасного бізнес-середовища. Ідентифіковано ключові аспекти організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, які мають значний вплив на фінансову стабільність та ефективне управління стартапами. Систематизовано підходи та визначено напрями формування системи бухгалтерського обліку і організації системи контролінгу для стартапів. Визначено ключові етапи організації бухгалтерського обліку для стартапів, а також розроблено форми внутрішньої звітності. Практична цінність статті полягає у визначенні напрямів та формуванні комплексу рекомендацій, спрямованих на підвищення прозорості діяльності стартапів, управління їх фінансовими ресурсами та забезпечення їх конкурентоспроможності на ринку.

Ключові слова: стартап, стартап-підприємство, бухгалтерський облік, внутрішній контроль, контролінг, управлінський облік, фінансова стабільність, ризик-менеджмент.

Hnedina Kateryna, Soroka Anastasiia
Chernihiv Polytechnic National University

FEATURES OF THE FORMATION OF THE ACCOUNTING SYSTEM AND ORGANIZATION OF CONTROL FOR STARTUP-COMPANIES

The article is devoted to the research of the peculiarities of the formation of the accounting system and the organization of controlling for start-up enterprises, taking into account their specificities and the challenges of the modern business environment. The purpose of the study is to systematize and analyze the peculiarities of the organization of accounting and controlling for startups and to develop practical recommendations for creating an integrated system of accounting and controlling as an effective tool for managing startup activities. A complex of special and general scientific methods was used, including analysis, synthesis, comparison, empirical methods, graphical and tabular methods, as well as generalization. It has been found that startups act as drivers of economic growth, transforming the modern business environment, creating innovative products and stimulating economic progress. Key aspects of the organization of accounting and internal control were identified, which have a significant impact on the financial stability and effective management of startups. Approaches have been systematized and directions for the formation of the accounting system and the organization of the controlling system for startups have been determined. The key stages of the organization of accounting for startups have been determined, as well as the forms of internal reporting have been developed. Among them: an internal reporting form for accounting for the costs of starting a startup, an internal reporting form for analyzing risks and costs from unforeseen events in the activities of startups, a form for accounting for the costs of innovative activities for a startup, a form for accounting for costs of an intangible asset (patent). The practical value of the article lies in determining directions and forming a set of recommendations aimed at increasing the transparency of startups' activities, managing their financial resources and ensuring their competitiveness on the market. It was concluded that an integrated system of accounting and controlling, formed at the initial stages of activity, allows startups to effectively respond to market changes, reduce financial risks and maintain sustainable development.

Keywords: startup, startup enterprise, accounting, internal control, controlling, management accounting, financial stability, risk management.

Постановка проблеми. У сучасному глобалізованому світі стартапи відіграють ключову роль у стимулюванні інноваційного прогресу та економічного зростання. Їх роль як драйверів інноваційного розвитку полягає не лише у впровадженні нових продуктів та послуг, але й у створенні нових ринків та трансформації існуючих галузей. Завдяки своїй адаптивності та гнучкості, стартапи стають носіями інновацій, що переосмислюють підходи до ведення бізнесу

та відкривають нові можливості. Термін «стартап» походить від англійського слова «start up», що означає «початок» або «запуск», і використовується для опису новостворених компаній або тих, що знаходяться на стадії становлення [1]. Стартапи не лише впроваджують новаторські ідеї, але й забезпечують значний внесок у створення робочих місць та економічне зростання, формуючи основу для майбутнього розвитку суспільства.

Бухгалтерський облік та внутрішній контроль є ключовими елементами, які допомагають засновникам стартапів управляти фінансовою діяльністю, визначати стратегічні цілі та своєчасно реагувати на зміни. При формуванні системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю важливо враховувати специфіку стартапів, зокрема новаторські підходи, швидкий темп розвитку та потребу в оперативній адаптації до змін зовнішнього середовища. Недостатня увага до організації внутрішнього контролю може призвести до нерационального використання ресурсів, фінансових проблем, необґрунтованих управлінських рішень (в тому числі стратегічних), втрати довіри інвесторів та подальшого занепаду стартапів.

Саме тому дослідження особливостей формування системи бухгалтерського обліку та організації контролінгу для стартапів є актуальним і має практичну значущість для надання рекомендацій та розробки стратегій, спрямованих на підтримку розвитку стартапів, забезпечення їх стійкості та успіху на локальному, національному і світовому рівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання розвитку стартапів та аналіз стартап-екосистеми викликали значний інтерес серед вітчизняних та закордонних науковців. Дослідники, такі як С. Бланк, Б. Дорф [2], А. Касич, А. Джура [3], С. Кофанов С. [4], Г. Зозульов Г. [5], С. Легенчук, Г. Пилипчук [6] та інші, зосереджували свою увагу на аналізі перспектив та джерел фінансування для стартапів, а також на ролі їх функціонування у сучасному бізнес-середовищі.

Однак, незважаючи на розглянуті науковцями аспекти стосовно фінансування стартапів, залишаються малодослідженими питання, пов'язані з практичними аспектами перетворення стартапу в стійку бізнес-структуру, а також з організацією бухгалтерського обліку та контролінгу на різних етапах їх життєвого циклу. Ця проблематика є актуальною та потребує подальшого дослідження, оскільки визначає ефективність управління стартап-компаніями та їх здатність до стабільного розвитку.

Формування цілей статті (постановка завдання).

Мета статті полягає в дослідженні особливостей формування та функціонування системи бухгалтерського обліку та організації контролінгу для стартап-компаній. Основна увага приділена розробці практичних рекомендацій щодо створення інтегрованої системи обліку та контролю, яка виступає не лише інструментом управління, але й засобом забезпечення фінансової стабільності та зниження ризиків у діяльності стартапів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бухгалтерський облік відіграє ключову роль у функціонуванні стартап-компаній, забезпечуючи основу для ефективного фінансового менеджменту. Операційна діяльність стартапів вимагає точного обліку, що допомагає долати фінансові виклики, характерні для новостворених підприємств. Рационально організована система бухгалтерського обліку дозволяє оцінювати фінансовий стан компанії та ефективно управляти грошовими потоками. Впровадження надійної системи обліку та контролю є необхідним для прийняття своєчасних та обґрунтованих управлінських рішень, підвищення ефективності діяльності, забезпечення прозорості, контролю витрат, залучення фінансування,

а також ідентифікації ризиків та можливостей для подальшого розвитку стартап-компаній.

Система бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю стартап-компаній має певні особливості, зумовлені специфічними етапами життєвого циклу компанії. У великих компаніях бухгалтерський відділ складається з багатьох спеціалістів, кожен з яких відповідає за певну ділянку роботи. У стартапах, особливо на ранніх етапах, облік часто ведеться однією-двома особами або навіть самим засновником через обмежені фінансові ресурси. Управління фінансами в стартапах вимагає гнучких підходів і здатності швидко адаптуватися до ринкових змін, впроваджуючи нові методи та інструменти відповідно до потреб управлінського персоналу [7]. Стартапи зосереджуються на стратегічному аналізі фінансових даних для підвищення ефективності та швидкої реакції на зміни, приділяючи особливу увагу управлінню ризиками, що є критичним для стабільності діяльності та їх успіху. Всі ці особливості повинні враховуватися при формуванні системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю для стартапів.

На початковому етапі створення стартап-компанії необхідно ретельно оцінити витрати на її запуск, включаючи витрати на маркетингові дослідження, розробку продукту, формування кадрового складу та забезпечення необхідними ресурсами. Бухгалтер повинен визначати собівартість продукту, враховуючи всі витрати на виробництво, включаючи вартість сировини, витрати на працю та інші операційні та адміністративні витрати. Такий детальний аналіз витрат і розрахунок собівартості продукту дозволить більш рационально використовувати ресурси на початкових етапах розвитку стартапу та знизити фінансові ризики. Витрати, пов'язані з запуском стартапу, можна умовно розділити на дві основні категорії: змінні та постійні. Змінні витрати, які залежать від обсягу виробництва продукту, включають витрати на заробітну плату, логістику, маркетинг тощо. Постійні витрати охоплюють витрати на придбання обладнання, розробку мінімально життєздатного продукту (MVP), юридичний супровід для оформлення необхідної документації, підтримку інфраструктури тощо (Таблиця 1).

Щодо джерел фінансування діяльності, на етапі запуску стартап може залучати кошти від інвесторів, брати позики, використовувати власні фінансові ресурси засновників або інші джерела фінансування.

Одним із перших завдань на етапі створення компанії є розробка Статуту, який визначатиме основні аспекти діяльності стартап-підприємства. Цей документ містить інформацію про форму власності, галузь діяльності, принципи управління та розподілу прибутку. Статут визначає правовий статус, мету та завдання підприємства, його статутний капітал, активи, органи управління та контролю, а також порядок ліквідації та реорганізації [8]. На цьому етапі, коли стартап отримує правовий статус підприємства, важливо розробити систему бухгалтерського обліку та обрати систему оподаткування. Розробка Наказу про облікову політику є важливим етапом для стартап-підприємства, оскільки цей документ встановлює правила та порядок ведення бухгалтерського обліку. Зазвичай він складається з кількох розділів, у яких відображена інформація про обрані методи та процедури обліку для різних об'єктів [9].

Таблиця 1

Облік витрат на запуск стартапу
(форма внутрішньої звітності)

Витрати	План,	Факт	Абсолютне відхилення (+, -)
<i>Постійні витрати</i>			
Витрати на брендинг			
Витрати на оренду приміщення			
Витрати на придбання необхідного обладнання			
Витрати на реєстрацію компанії та дозволи			
Витрати на розробку та підтримку веб-сайту			
Витрати на юридичні консультації, підготовку документів, захист прав інтелектуальної власності тощо			
...			
Інші постійні витрати			
<i>Разом постійні витрати</i>			
<i>Змінні витрати</i>			
Витрати на придбання матеріалів			
Витрати на рекламні кампанії та маркетинг			
Витрати на оплату праці співробітників			
Витрати на транспортування та доставку продукту			
Амортизація виробничого обладнання			
....			
Інші змінні витрати			
<i>Разом змінні витрати</i>			
РАЗОМ			

Джерело: сформовано авторами

Здебільшого при створенні стартапу засновник обирає реєстрацію бізнесу у формі ФОП, що спрощує ведення обліку. Крім того, необхідно обрати систему оподаткування: загальну або спрощену. Для стартапу рекомендується обрати спрощену систему оподаткування, що є спеціальним механізмом оподаткування, де різні податки та збори замінюються єдиним податком, ведеться спрощений облік. Особливості спрощеної системи обліку залежать від того, до якої з чотирьох наявних груп платників єдиного податку належить стартап-компанія. Фізичні особи-підприємці, що входять до перших трьох груп, зобов'язані вести облік доходів та заповнювати книгу обліку доходів. Юридичним особам з четвертої групи надається можливість проводити спрощений бухгалтерський облік та складати спрощену фінансову звітність за НП(С)БО 25 [10].

Ведення спрощеного бухгалтерського обліку передбачає дотримання положень «Методичних рекомендацій щодо використання реєстрів малими підприємствами», які були схвалені наказом Міністерства фінансів України від 15 червня 2011 року №720. Згідно з цими вказівками, всі учасники повинні заповнювати реєстри бухгалтерського обліку, обов'язково вказуючи назву, період реєстрації, детальний зміст та обсяг проведених господарських операцій, а також імена та підписи відповідальних осіб [11].

При виході на ринок розробка Робочого плану рахунків є важливою для стартап-компаній. На початкових етапах життєвого циклу кількість господарських операцій стартап-компанії обмежена, але наявність робочого плану рахунків дозволяє спростити й уточнити процес бухгалтерського обліку, що особливо корисно під час розширення діяльності. Спрощений План рахунків, на відміну від стандартного, що скла-

дається з 9 класів та позабалансових рахунків, включає 30 рахунків та дозволяє зосередитися на основних аспектах фінансового обліку, що робить його більш релевантним для стартапів на початкових етапах діяльності [12].

У момент перетворення стартап-ідеї на реальний бізнес важливо з'ясувати, хто саме буде відповідати за бухгалтерський облік: це може бути член команди або залучений фахівець. При цьому необхідно враховувати ризики, пов'язані з несвоєчасним або неправильним веденням обліку. Якісне ведення бухгалтерського обліку забезпечить достовірну інформацію про фінансовий стан стартапу. У разі, якщо обсяг операцій є невеликим, розглядається можливість найму бухгалтера на часткову зайнятість. Проте, зі зростанням обсягу операцій важливо оцінити потребу у залученні додаткових висококваліфікованих фахівців та забезпечити їм комфортне робоче середовище. Таким чином, виникає необхідність розробити та затвердити посадові інструкції для головного бухгалтера та, за необхідності, для інших працівників відділу бухгалтерії.

Згідно з Реєстром спрощеної форми бухгалтерського обліку, підприємства використовують спеціальні журнали для реєстрації різних видів операцій. Журнал 1-мс використовується для обліку активів, Журнал 2-мс – для капіталу та зобов'язань, Журнал 3-мс – для доходів, Журнал 4-мс – для витрат. Крім цього, застосовуються також відомості обліку, такі як Відомість 1.1-мс – для фіксації руху необоротних активів, Відомість 1.2-мс – для обліку нарахування амортизації, Відомість 2.1-мс – для реєстрації розрахунків з постачальниками, кредиторами та бюджетом, Відомість 2.2-мс – для реєстрації розрахунків з працівниками, Відомість 4.1-мс – для обліку витрат на ремонт та поліпшення основних

засобів. Обов'язковою частиною процесу є складання фінансових звітів на кінець кожного звітного періоду. Для малих підприємств складаються Баланс та Звіт про фінансові результати. Баланс формується на основі інформації з Журналів 1-мс та 2-мс, а Звіт про фінансові результати – на основі інформації з Журналів 3-мс та 4-мс [13].

Отже, процес організації бухгалтерського обліку для стартапу є багатоетапним та має враховувати специфіку стартапів як бізнес-одиниць. Ключовими етапами організації бухгалтерського обліку для стартапу є:

- розробка та затвердження «Положення про організацію бухгалтерського обліку»;
- розробка та затвердження посадових інструкцій головного бухгалтера та інших працівників бухгалтерії за наявності;
- вибір форми ведення обліку;
- розробка та затвердження Наказу про облікову політику;
- розробка та затвердження Робочого плану рахунків;
- формування типових проведення з ключових господарських операцій;
- формування графіку документообороту з урахуванням обраної форми обліку;
- складання фінансової звітності.

Система внутрішнього контролю є ключовим компонентом ефективного управління стартапом. Вона забезпечує надійну основу для фінансової стабільності та мінімізації ризиків, що особливо важливо на ранніх етапах розвитку бізнесу. Ефективна система внутрішнього контролю допомагає виявляти та запобігати фінансовим помилкам, шахрайству та неефективності, сприяючи більш точному та своєчасному прийняттю управлінських рішень. У той час як великі компанії мають системи внутрішнього контролю, для малих компаній, особливо стартапів, впровадження таких систем на ранніх етапах розвитку є надзвичайно важливим завданням, що сприятиме успішному функціонуванню стартапу як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі [14].

Впровадження системи внутрішнього контролю відіграє ключову роль у ефективному управлінні стартапом. Внутрішній контроль є важливою складовою структури стартап-підприємства, надаючи необхідні інструменти та процедури для забезпечення стабільної роботи. За допомогою системи внутрішнього контролю здійснюється виявлення та зменшення ризиків, постійний моніторинг фінансових операцій та виявлення потенційних проблем у фінансових показниках. Окрім цього, внутрішній контроль забезпечує достовірність і точність звітності стартап-підприємства, що є критично важливим для підтримки прозорості діяльності та залучення інвесторів та партнерів. Контрольні процедури також сприяють запобіганню шахрайству та корупції, підтримуючи репутацію та довіру до стартапу на ринку. Ефективна система внутрішнього контролю сприяє стійкому розвитку стартапу, зменшуючи внутрішні та зовнішні загрози і сприяючи досягненню стратегічних цілей стартап-підприємства.

Контролінг є комплексною системою управління, що охоплює бухгалтерський облік, економічний аналіз, контроль, маркетинг, менеджмент і планування. Бухгалтерський облік відіграє ключову роль у цій системі,

забезпечуючи збирання та накопичення інформації, необхідної для ухвалення управлінських рішень [15]. Надійність та повнота фінансових даних є критично важливими для ефективного управління, тому організація контролінгу має бути пріоритетом з початку діяльності стартапу.

Служба контролінгу виконує ретельний нагляд за фінансовими процесами підприємства, здійснюючи комплексний аналіз його діяльності. Вона порівнює фактичні показники з плановими, виявляючи причини відхилень та розробляючи стратегії для покращення економічного стану. Фахівці аналізують фінансові звіти, зокрема структуру активів і пасивів, їх динаміку, рівень доходів, витрат та фінансових результатів діяльності за період [16]. Також оцінюється ефективність використання ресурсів, ліквідність, рівень забезпеченості власним капіталом, залежність від позикового капіталу та організаційна структура виробництва.

Крім того, наявність системи контролінгу у стартап-компанії забезпечує підвищення довіри інвесторів, бо вона демонструє високий рівень відповідальності з боку керівництва за результати діяльності. Інвестори шукають партнерів, які здатні ефективно управляти ресурсами та максимізувати прибуток. Наявність ефективною системи контролінгу свідчить про те, що компанія вміє вчасно виявляти проблеми, аналізувати їх та вживати відповідних заходів для їх вирішення. Це дозволяє інвесторам мати більшу впевненість у тому, що їх кошти вкладуються в перспективний бізнес з ефективною системою управління.

На етапі створення стартап-компанії важливість формування системи внутрішнього контролю для постійного моніторингу фінансових процесів зумовлюється низкою чинників. Зокрема, на перших етапах діяльності ця система дозволяє вчасно виявляти потенційні ризики та негативні тенденції, що можуть виникнути. У майбутньому розвиток структури стартап-організації включає формування спеціалізованої служби контролінгу, призначеної для систематичного моніторингу та управління діяльністю всіх відділів компанії [17].

Ефективна система контролінгу для стартапу неможлива без належної організації системи управлінського обліку, яка є одним з ключових інструментів управління діяльністю на основі прийняття рішень та формування стратегічних планів розвитку стартап-компанії. Стратегічний управлінський облік визначає напрями розвитку стартапу та допомагає окреслити шляхи досягнення поставлених цілей. Управлінський облік, зокрема, надає можливість контролювати витрати, оцінювати ефективність різних стратегій та приймати обґрунтовані управлінські рішення на основі аналізу фінансової звітності та інших даних [18]. Управлінський облік є важливим інструментом для стартап-компаній, який надає низку переваг. Він допомагає встановити систематичний контроль за фінансовими операціями, виявляти потенційні ризики та можливості для вдосконалення процесів. Крім того, управлінський облік забезпечує надійну основу для прийняття стратегічних рішень, що сприяє стабільному та стійкому розвитку компанії.

Таким чином, розробка системи управлінського обліку важлива на етапі перетворення ідеї в бізнес та особливо необхідна на етапі подальшого розвитку стартапу. Зокрема, на початковому етапі перед пере-

творенням ідеї у бізнес важливо визначити особу, яка буде відповідати за управлінський облік, і включити ці обов'язки до посадової інструкції. Особливу увагу слід приділити визначенню центрів відповідальності та вибору підходів до прийняття управлінських рішень. На етапі зростання стартапу рекомендується розширити коло осіб, відповідальних за ведення управлінського обліку, сформувати та затвердити «Положення про ведення управлінського обліку на стартап-підприємстві», визначити критерії оцінки ефективності управлінських рішень. Крім того, на цьому етапі важливо провести аналіз факторів, що впливають на результативність, а також розробити форми внутрішніх звітів для обліку та контролю доходів і витрат. На етапі розширення діяльності стартапу доцільно створити відділ управлінського обліку, переорієнтувати систему на стратегічні завдання розвитку, використовуючи збалансовану систему показників, автоматизувати облік та впровадити складання «Звіту про управління» для надання повної інформації про діяльність, її результати та ризики, стратегію стартап-компанії тощо [18].

Управління ризиками у діяльності стартапів вважається ключовою задачею, особливо у зв'язку з їх статусом як інноваційних бізнес-структур на ринку. Важливою частиною управління ризиками є впровадження та складання внутрішньої звітності для аналізу ризиків, що допоможе виявляти потенційні негативні наслідки і оцінювати витрати, необхідні для їх уникнення або

мінімізації, що сприяє фінансовій стабільності та успішному функціонуванню стартапу в умовах невизначеності (Таблиця 2).

Оскільки стартапи фокусуються на розробці новаторських продуктів, надзвичайно важливо ретельно контролювати витрати, пов'язані з інноваційною діяльністю. Це можливо забезпечити шляхом систематичного збору, аналізу та структурування необхідної інформації в межах форми внутрішньої звітності витрат на інноваційну діяльність. Такий підхід дозволяє ефективно управляти фінансовими ресурсами, забезпечуючи раціональне використання коштів, призначених для продукування інновацій та сприяючи підвищенню конкурентоспроможності стартапу на ринку (Таблиця 3).

На стадії започаткування діяльності стартап-підприємству важливо вести облік витрат на інноваційну діяльність. Крім того, враховуючи, що стартап виходить на ринок з інноваційним продуктом, для захисту прав інтелектуальної власності від несанкціонованого використання засновникам необхідно забезпечити патентування винаходу. Таким чином, на етапі створення прототипу необхідно вести облік витрат на нематеріальний актив (патент), що включає витрати як на стадії оформлення патенту, так і на етапі його використання (Таблиця 4). Точний та повний облік витрат на нематеріальні активи є важливим для забезпечення фінансової прозорості, а також для майбутнього стратегічного планування та управління ресурсами стартапу.

Таблиця 2

Аналіз ризиків та витрат від непередбачуваних подій в діяльності стартапів
(форма внутрішньої звітності)

Ризик	Причини виникнення	Форми прояву ризику/наслідки	Заходи з мінімізації ризику	Витрати, понесені на покриття негативних наслідків, грн.
...
...
Разом витрат	x	x	x	...

Джерело: сформовано авторами на основі [19]

Таблиця 3

Облік витрат на інноваційну діяльність для стартапу
(форма внутрішньої звітності)

Вид витрат	За місяць (грн.)	Наростаючим підсумком з початку року (грн.)	Частка у загальному обсязі витрат (%)
<i>Витрати на дослідження і розробки:</i>			
– Оплата праці дослідників та розробників			
– Придбання необхідного обладнання та інструментів			
– Консультативні послуги з наукових та технічних питань			
– Матеріали та ресурси для експериментів та прототипування			
– Інші витрати, пов'язані з дослідженнями і розробками			
<i>Витрати на придбання нових технологій</i>			
<i>Витрати на придбання машин, обладнання, інших основних засобів та капітальні витрати, пов'язані з впровадженням інновацій</i>			
<i>Витрати на виробництво за новими технологіями</i>			
<i>Витрати на аналіз ринку, маркетинг, рекламу</i>			
<i>Інші витрати</i>			
<i>Всього витрат, грн.</i>			

Джерело: сформовано авторами

Таблиця 4

Облік витрат на нематеріальний актив (патент)
(форма внутрішньої звітності)

Вид витрат	Витрати на місяць, грн.	Наростаючим підсумком з початку року, грн.	Частка у загальному обсязі витрат, %
<i>На стадії оформлення патенту:</i>			
– Збір за подачу заявки на винахід			
– Збір за проведення кваліфікаційної експертизи			
– Державне мито за видачу патенту			
– Збір за публікації про видачу патенту			
– Інші витрати, пов'язані з дослідженнями і розробками			
<i>На стадії використання винаходу:</i>			
– Щорічний збір за підтримку дії патенту			
– Амортизація вартості прав на винахід			
<i>Інші витрати</i>			
<i>Всього, тис. грн.</i>			

Джерело: сформовано авторами на основі [20]

Висновки. Стартап-компанії відіграють ключову роль у стимулюванні інноваційного розвитку, виступають рушійною силою економічного зростання, сприяючи технологічним проривам та відкриваючи нові ринки. Попри свій великий потенціал, стартапи стикаються з численними викликами та загрозами діяльності. Однією з основних причин занепаду стартапів є неефективне управління та недостатній рівень контролю за ресурсами. Саме тому раціонально організована система бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю є одним з ключових факторів успіху стартапу.

Система бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю у стартап-компаніях виконує кілька ключових функцій: забезпечує контроль за використанням фінансових ресурсів, підтримує надійне та ефективне управління фінансами, сприяє прозорості та достовірності інформації у фінансовій звітності, а також забезпечує своєчасну оцінку ризиків і можливостей для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. На початковому етапі розвитку стартапу доцільно використовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності. Важливо також розробити та затвердити Наказ про облікову політику, який визначає загальні підходи та обрані методи обліку. Чітке визначення структури та функцій бухгалтерського відділу, через формування Положення про організацію бухгалтерського обліку, є також необхідним кроком. Ефективне функціонування відділу бухгалтерії потребує детальних посадових інструкцій для бухгалтерів, які окреслюють їх обов'язки та відповідальність. Для аналітичного обліку активів, джерел формування майна та результатів важливо створити Робочий план рахунків з деталізацією субрахунків, враховуючи специфіку діяльності стартапу. Така організація бухгалтерського

обліку формує надійну основу для успішного функціонування стартапу, дозволяючи контролювати доходи та витрати, ефективно використовувати ресурси та розподіляти залучені кошти, а також прогнозувати майбутні ризики та можливості.

Впровадження системи внутрішнього контролю є невід'ємною частиною ефективного управління стартапом, що сприяє зменшенню ризиків шляхом виявлення та оцінки потенційних проблем і розробки стратегій для їх запобігання або мінімізації. Внутрішній контроль забезпечує ефективне управління ресурсами, їх раціональне використання, підвищує результативність стартап-підприємства, сприяє достовірності інформації у фінансовій звітності, що формує довіру інвесторів та партнерів.

На етапі розширення діяльності та масштабування стартапу доцільно створити службу контролінгу. Управлінський облік, як ключовий компонент контролінгу, сприяє прийняттю обґрунтованих стратегічних рішень та вдосконаленню бізнес-процесів. Використання процедур управління ризиками в межах системи управлінського обліку допомагає своєчасно виявляти потенційні загрози та розробляти ефективні стратегії їх подолання, забезпечуючи стійкий розвиток стартапу та досягнення стратегічних цілей компанії.

Розробка, впровадження та використання форм внутрішньої звітності відіграє важливу роль для накопичення, систематизації, аналізу інформації для прийняття тактичних та стратегічних рішень з метою управління стартапом. Ці інструменти дозволяють керівництву оперативно реагувати на загрози та виклики, управляти ризиками, контролювати витрати, пов'язані з інноваційною діяльністю, що забезпечує стратегічний розвиток стартап-компанії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Що таке стартап? *Biznesua*. URL: <https://biznesua.com.ua/shho-take-startap/>
2. Blank Steve, and Bob Dorf. *The Startup Owner's Manual: The Step-by-Step Guide for Building a Great Company*. K&S Ranch, 2012.
3. Касич А. О., Джура А. М. Стартапи як форма підприємницької діяльності: поняття, значення, зарубіжний досвід. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 2. С. 24–31.
4. Кофанов О. С. Аналіз науково-практичних підходів до визначення економічної сутності стартап-проектів. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*. 2017. № 3. С. 45–53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpush_2017_3_8

5. Зозульов О. В., Кофанов О. Є. Маркетинг у забезпеченні стартап-проектів. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 4. С. 165–172. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2016_4_24
6. Легенчук С. Ф., Пилипчук Г. В. Історичні аспекти виникнення і особливості діяльності стартап-компаній: обліково-економічні аспекти. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2016. Вип. 1. С. 122–144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2016_1_12
7. How To Do Accounting For a Startup (With Helpful Tips). *Indeed*. URL: <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/accounting-for-startup>
8. Іванілов О. С. Економіка підприємства. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 728 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Ivanilov_Oleksandr/Ekonomika_pidpryemstva.pdf
9. Романова О. В., Калюжний Г. О. До питання про організацію бухгалтерського обліку на підприємстві. *Економіка та суспільство: електронне наукове фахове видання. Мукачівський державний університет*. 2017. Випуск 8. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/132.pdf
10. Подольчак Н. Ю., Сокіл О. Г., Рісін В. В. та ін. Технології розроблення стартапів та започаткування молодіжного підприємства: навч. посібник / за заг. ред. Н. Ю. Подольчака, О. Г. Сокола, Ю. М. Дзюраха. Львів: Вид-во Растр-7, 2023. 186 с.
11. Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: затв. наказом М в фінансів України від 15.06.2011 № 720. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
12. Іванова К. Ю. Формування системи бухгалтерського обліку та контролінгу для стартапу: автореферат випускної кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чернігів, 2019. 11 с. URL: https://ekona.stu.cn.ua/students_docs/download/150/
13. Бухгалтерський облік (частина II): Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 6.050100 «Облік і аудит» / За ред. доктора економічних наук, професора В.Ф. Максимової. Одеса: ОНЕУ, 2013. 324 с.
14. Steering Startups: The Essential Role of Internal Controls in Business Success. *Subledger*. URL: <https://blog.subledger.app/steering-startups-the-essential-role-of-internal-controls-in-business-success/>
15. Брехун Н. С. Інтеграція системи бухгалтерського обліку та контролінгу. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2008. Випуск 3 (12). С. 73–83. URL: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/view/68036>
16. Луніна І. О., Білоусова О. С., Булана О. О. Бюджетно-податкове стимулювання інноваційної діяльності в Україні. *Економіка і прогнозування*. 2016. № 1. С. 41–56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2016_1_5
17. Загородько В. Л., Трофимова К. С. Дослідження основних переваг організації служби контролінгу на вітчизняних підприємствах. *Ефективна економіка*. 2012. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1083>
18. Hnedina K., Vertiyko A. Formation of a system of strategic management for startup businesses. *Problems and prospects of the economy and management*. 2020. № 1(21). С. 309–320. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/211470>
19. Светликова О. В. Облік та оподаткування стартап-компаній: автореф. дип. роботи на здобуття освітнього ступеня «магістр»: спец. спеціальності 071 «Облік і оподаткування», ЧНУ ім. Петра Могили. Миколаїв, 2020. 17 с. URL: <http://localhost:8080/jspui/handle/123456789/959>
20. Свіріденко А. Обліковуємо «патентні» витрати на службовий винахід. *Factor*. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/january/issue-07/article-33573.html>

REFERENCES

1. Shho take startup? [What is a startup?]. *Biznesua*. Available at: <https://biznesua.com.ua/shho-take-startup/>
2. Blank Steve, and Bob Dorf (2012) *The Startup Owner's Manual: The Step-by-Step Guide for Building a Great Company*. K&S Ranch.
3. Kasych A. O., Dzhura A. M. (2019) Startupy yak forma pidpryemnyts'koyi diyal'nosti: ponyattya, znachennya, zarubizhnyy dosvid [Startups as a form of entrepreneurial activity: concept, meaning, foreign experience]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, no. 2, pp. 24–31.
4. Kofanov O. E. (2017) Analiz naukovykh praktychnykh pidkhodiv do vyznachennya ekonomichnoyi sutnosti startup-proektiv [Analysis of scientific and practical approaches to determining the economic essence of startup projects]. *Naukovyy visnyk Poltav's'koho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriya: Ekonomichni nauky*, no. 3, pp. 45–53. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpusk_2017_3_8
5. Zozul'ov O. V., Kofanov O. E. (2016) Marketynh u zabezpechenni startup-proektiv [Marketing in the provision of startup projects]. *Visnyk Zaporiz'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky*, no. 4. pp. 165–172. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2016_4_24
6. Lehenchuk S. F., Pylypchuk H. V. (2016) Istorychni aspekty vynyknennya i osoblyvosti diyal'nosti startup-kompaniy: oblikovo-ekonomichni aspekty [Historical aspects of the emergence and peculiarities of the activity of start-up companies: accounting and economic aspects]. *Problemy teorii ta metodolohiyi bukhhalters'koho obliku, kontrolyu i analizu*. is. 1, pp. 122–144. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2016_1_12
7. How To Do Accounting For a Startup (With Helpful Tips). *Indeed*. Available at: <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/accounting-for-startup>
8. Ivanilov O. S. (2009) *Ekonomika pidpryemstva* [Business economics]. Kyiv: Tsentr uchbovoyi literatury, 728 p.
9. Romanova O. V., Kaliuzhnyi H. O. (2017) Do pytannia pro orhanizatsiiu bukhhalters'koho obliku na pidpryemstvi [To the question of the organization of accounting at the enterprise]. *Ekonomika ta suspilstvo: elektronne naukove fakhove vydannia. Mukachivskiy derzhavnyy universytet*, no. 8. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/132.pdf
10. Podol'chak N. Y., Sokil O. H., Rysin V. V. et al. (2023) Tekhnolohiyi rozroblennya startupiv ta zapochatkuvannya molodizhnoho pidpryemnyts'tva [Technologies for the development of startups and the initiation of youth entrepreneurship]: navch. posibnyk / za zah. red: N. Y. Podol'chaka, O. H. Sokola, Y. M. Dzyurakha. Lviv: Vyd-vo Rastr-7, 186 p.
11. Pro zatverdzhennya Metodichnykh rekomendatsiy izzastosuvannya rehistriv bukhhalters'koho obliku malymy pidpryemstvamy [On the approval of Methodological recommendations for the use of accounting registers by small enterprises: approved]: zatv. nakazom Ministerstva finansiv Ukrayiny vid 15.06.2011 No. 720. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
12. Ivanova K. Y. (2019) Formuvannya systemy bukhhalters'koho obliku ta kontrolinhu dlya startapu [Formation of an accounting and controlling system for a start-up]: avtoreferat vypusknoyi kvalifikatsiyanoi roboty na zdobuttya osvith'oho stupenyu "mahistr". Chernihiv, 11 p. Available at: https://ekona.stu.cn.ua/students_docs/download/150/

13. Maksimova V. F. (eds.) (2013) Bukhhalters'kyi oblik (chastyna II) [Accounting (Part II)]: Navch. posibnyk dlya studentiv vyshchych navchal'nykh zakladiv spetsial'nosti 6.050100 "Oblik i audyt". Odesa: ONEU, 2013. 324 s.
14. Steering Startups: The Essential Role of Internal Controls in Business Success. *Subledger*. Available at: <https://blog.subledger.app/steering-startups-the-essential-role-of-internal-controls-in-business-success/>
15. Brokhun N. S. (2008) Intehratsiya systemy bukhalters'koho obliku ta kontrolinhu [Integration of the accounting and controlling system]. *Mizhnarodnyy zbirnyk naukovykh prats'*, is. 3 (12), pp. 73–83. Available at: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/view/68036>
16. Lunina I. O., Bilousova O. S., Bulana O. O. (2016) Byudzhetno-podatkovye stymulyuvannya innovatsiyoi diyal'nosti v Ukraini [Budget and tax stimulation of innovative activity in Ukraine]. *Ekonomika i prohnozuvannya*, no. 1, pp. 41–56. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2016_1_5
17. Zahorud'ko V. L., Trofymova K. S. (2012) Doslidzhennya osnovnykh perevah orhanizatsiyi sluzhby kontrolinhu na vitchyznyanykh pidpryyemstvakh [Study of the main advantages of the organization of the controlling service at domestic enterprises]. *Efektivna ekonomika*. no. 4. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1083>
18. Hnedina K., Vertiyko A. (2020) Formation of a system of strategic management for startup businesses. *Problems and prospects of the economy and management*. no. (1(21), pp. 309–320. Available at: <http://ppei.stu.cn.ua/article/view/211470>
19. Svyetlykova O. V. (2020) Oblik ta opodatkovannya startap-kompaniy : avtoref. dyp. roboty na zdobuttya osvith'oho stupenya "mahistr" [Accounting and taxation of startup companies]: spets. spetsial'nosti 071 "Oblik i opodatkovannya", CHNU im. Petra Mohyly. Mykolayiv, 17 p. Available at: <http://localhost:8080/jspui/handle/123456789/959>
20. Sviridenko A. Oblikovuyemo "patentni" vytraty na sluzhbovyi vynakhid [We calculate "patent" costs for a service invention]. *Factor*. Available at: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/january/issue-07/article-33573.html>